

DOCUDRAMA

Enron: The Smartest Guys in the Room (2005)

TEKST LUC QUADACKERS

Een van de 'affaires' die de afgelopen decennia een diepe indruk hebben achtergelaten, is het Enron-schandaal uit 2001. De hersenpaadjes van onbegrip laaien fluks weer op bij het zien van de schokkende (maar sfeervolle) documentaire *The Smartest Guys in the Room*.

Er zijn nadelen verbonden aan het blind volgen van leiders ten behoeve van eigen gewin, het jezelf verheven voelen ten koste van anderen en het heilig geloven in marktwerking. Deze documentaire is in dat kader een *must see*. Zelfzuchtige narcistische leiders en discipelen die *coûte que coûte* de beurskoers van een voller wordende doos lege hulzen blijven opkrikken. En die uiteindelijk zonder enige scrupules pensioenpotten van hardwerkende arbeiders leegeten en juichend van opwinding een reeks elektriciteitscrises in Californië veroorzaken. Je broek zakt helemaal af.

Hoofdpersonen zijn alfamannetjes Ken Lay (*chairman*), Jeffrey Skilling (*ceo*), de ongrijpbare Lou Pai en Andy Fastow (*cfo*). Ze leiden levens vol zelfzucht, overmoed, glamour, risico, weelde, adrenaline en geld. Karrevrachten vol geld. Die overigens vooral het bedrijf verlaten, of er

zelfs nooit aanbelden. Banken, accountants en advocaten snoepen allen gretig mee uit de gesuggereerde hoorn des overvloeds. En zoals altijd: de meesten komen ermee weg.

Uiteindelijk sterft hoofdverdachte Ken Lay voor afronding van zijn proces, Jeffrey Skilling krijgt tien jaar strafreductie (te veel gedoe joh, al die rechtszaken) en loopt sinds 2019 alweer vrij rond. Lou Pai vertrekt als enige 'op tijd' en casht naar verluidt 350 miljoen dollar, terwijl vrijwel niemand hem ooit op kantoor heeft gezien. Cfo Andy Fastow zat zijn straf uit en toert nu de wereld rond. Bij een lezing van hem die ik in Maastricht bijwoonde kreeg hij een staande ovatie. Om te huilen.

Een vraag van een Fortune-journaliste legt uiteindelijk de bijl aan de wortels van het enorme Enron-luchtkasteel: "Waar verdient Enron eigenlijk zijn geld mee?" Die vraag had blijkbaar niemand eerder publiekelijk durven stellen. En dat terwijl de reclameslogan van Enron toch was: *Ask why!* Een documentaire over de donkere krochten van de menselijke geest, maar ook over het misbruiken (en misschien wel de ethische onmacht) van de accountancy.